

**ปัญหาการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรทั่วไปกับเกษตรกรที่เหมาะสม (GAP)
ในเขตตำบลดอนเปาและตำบลบ้านกาด อำเภอแม่อวียง จังหวัดเชียงใหม่**
**Problems on Onion Plantation of Normal Famers and GAP Famers
in Don Pao and Ban Gad Sub-Districts, Mae Wang District, Chiang Mai Province**

ธีรลักษณ์ สัจจะวาที* อัยยัญดา คารวรัตน์พิเชฐ และรัตติกาล กันทาปาง

วิทยาลัยนานาชาติสำหรับสหวิทยาการ และ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ¹

272 หมู่ที่ 2 ตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 50000

Theeralak Satjawathee, Aiyada Kharawarattanapichet and Ruttikan Kantapuang
International College for Interdisciplinary Studies and Faculty of Business Administration,
Payap University

272 Moo 2, San Pranet Sub-District, San Sai District, Chiang Mai Province, 50000

Email : theeralak@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาของเกษตรกรทั่วไปผู้ปลูกหอมหัวใหญ่กับเกษตรกรที่ได้รับเป็นเกษตรกรที่เหมาะสม (GAP) ในเขตตำบลดอนเปาและตำบลบ้านกาด อำเภอแม่อวียง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาของเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม ประชากรของงานวิจัยมีจำนวน 710 คน คิดเป็นกลุ่มตัวอย่าง 256 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ การเก็บข้อมูลใช้วิธีผสมผสานการใช้แบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ได้แก่ เิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมานแบบ independent t-test

ปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่ 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) การนำเข้าหอมหัวใหญ่จากต่างประเทศ (2) ราคาของเมล็ดพันธุ์มีราคาสูง (3) ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสูง (4) ราคาวัสดุสิ้นเปลืองสูง (5) ปัญหาการรับซื้อหอมหัวใหญ่ของพ่อค้าคนกลางที่ให้ราคาน้อย

ผลการเปรียบเทียบระดับของปัญหาของเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม พบว่า ระดับปัญหาของเกษตรกรทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับปัญหาของเกษตรกร GAP ใน 6 ประเด็นคือ การจ่ายเงินกู้ ปัญหาแรงงานการเก็บเกี่ยว ราคาปุ๋ยเคมี ราคาค่ายากำจัดแมลงศัตรูพืช ราคาวัสดุสิ้นเปลือง และการนำเข้าหอมหัวใหญ่จากต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่า เกษตรกร GAP ซึ่งเป็นผู้ผ่านการรับรองการเป็นเกษตรกรที่เหมาะสม สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ดีกว่า ภาครัฐจึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรทั่วไปปรับปรุงวิธีการผลิตตามแนวทางเกษตรกรที่เหมาะสมเพื่อสามารถลดปัญหาดังกล่าวได้

¹ งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยพายัพ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานการวิจัย ฉบับที่ 404 เรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนและผลตอบแทนตามแนวทางเกษตรกรที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) ของเกษตรกรในเขตตำบลดอนเปาและตำบลบ้านกาด อำเภอแม่อวียง จังหวัดเชียงใหม่

คำสำคัญ : ปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่ เกษตรกรที่ดีเหมาะสม (GAP) พืชเศรษฐกิจ

Abstract

This research aims to study problems on planting onion and compare problem levels of general farmer and GAP farmers in Don Pao and Ban Gad Sub-Districts, Mae Wang District, Chiang Mai Province. Research population was 710 farmers and the sample set was 256 farmers. Collecting method was the hybrid method using questionnaires by interviewing. Descriptive statistics and inferential statistics on independent t- test were used.

Top five problems from planting onions were importing onions from abroad, high seed price, high fuel price, high supplies material price and low prices purchase from middlemen. Results on testing hypothesis revealed that general farmers have had more problem level than the GAP farmers in 6 issues, which are, debt payment, harvest cost, chemical fertilizer cost, pesticides cost, supplies price, and onion imported from abroad. These implied that the GAP farmers who have guaranteed by government sector as Good Agriculture Practice (GAP) have been able to solve these problems better than normal farmers. So, government sector should support general farmers to improve their farming procedure under the GAP rules to reduce problems in onion plantation.

Keywords : Problems on onion plantation, Good Agriculture Practice (GAP), Economic crops

บทนำ

หอมหัวใหญ่เป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากจะเป็นพืชที่ใช้รักษาสมดุลการค้าระหว่างประเทศแล้วยังเป็นพืชที่สร้างเสถียรภาพของสินค้าเกษตรได้ (อภิรักษ์กุล, 2558) การปลูกหอมหัวใหญ่ในประเทศไทยสามารถให้ผลผลิตปีละครั้ง จากนั้นจะเก็บรักษาผลผลิตไว้เพื่อใช้บริโภคไปตลอดปีจนกว่าจะถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตรอบใหม่ พื้นที่เพาะปลูกสำคัญของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และกาญจนบุรี (สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดเชียงใหม่, 2553)

ข้อมูลในเดือนมกราคม พ.ศ. 2560 ระบุว่าในตำบลดอนเปามีจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ 328 ราย ส่วนในตำบลบ้านกาศมีจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ 382 ราย รวมเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ในสองตำบลนี้จำนวน 710 ราย (สำนักงานเกษตรอำเภอแม่อว้าง จังหวัดเชียงใหม่, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 มกราคม 2560) สองตำบลนี้เป็นแหล่งผลิตหอมหัวใหญ่ที่มากที่สุดของประเทศไทย โดยเปลวเทียน ไชยวงศ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตร อำเภอแม่อว้าง จังหวัดเชียงใหม่ (สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2560) กล่าวว่า ตำบลดอนเปาและตำบลบ้านกาศจะสลับกันเป็นแหล่งผลิตหอมหัวใหญ่อันดับหนึ่ง

และอันดับสองของประเทศมาโดยตลอด ทว่า นิเวศน์ เทียงไชย (สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2560) กำนันตำบลดอนเปา อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่า ในบรรดาพืชเศรษฐกิจของตำบลดอนเปา อันได้แก่ ข้าว ข้าวโพด และหอมหัวใหญ่นั้น การปลูกหอมหัวใหญ่ใน นับเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีปัญหามากกว่าการปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ทั้งนี้ กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรไทยได้รับรองคุณภาพ ภายใต้ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพืช (Good Agricultural Practice: GAP) ระบบ GAP เป็นระบบการผลิตที่ถูกต้องในไร่ โดยเน้นการปฏิบัติตามคู่มือการเพาะปลูกพืช ข้อมูล ณ เดือนเมษายน พ.ศ. 2560 พบว่าเกษตรกรในเขตตำบลดอนเปาและตำบลบ้านกาด ได้รับการรับรองการทำเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) สำหรับการปลูกหอมหัวใหญ่ มีจำนวนทั้งสิ้น 89 ราย (กลุ่มถ่ายทอดเทคโนโลยี สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 เมษายน 2560) โดยการจะผ่านการรับรองการทำเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) มีข้อปฏิบัติที่ต้องผ่านการตรวจสอบ โดยรังสรรค์ กันธิยะ ประธานกลุ่มแม่วงเกษตรอินทรีย์ กล่าวว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP นั้นนับเป็นความภาคภูมิใจของเกษตรกรที่สามารถฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อจะได้มาซึ่งการรับรอง GAP อันจะส่งผลต่อราคาของหอมหัวใหญ่ที่สามารถนำไปขายในตลาดสำหรับผู้บริโภคที่คำนึงถึงสุขภาพและยินดีจ่ายเงินเพื่อได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ (รังสรรค์ กันธิยะ, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2560) ดังนั้นได้รับการรับรอง GAP ของเกษตรกรกลุ่มนี้ จึงคาดหมายว่าเป็นผู้ก้าวข้ามปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกหอมหัวใหญ่มาในระดับหนึ่งแล้ว

คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงปัญหาการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรในพื้นที่ทั้งเกษตรกรทั่วไปและเกษตรกร GAP โดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัย เพื่อจะได้ข้อมูลที่ไม่ใช่ข่าวลือ หรือข่าวชนิด “เขวากันว่า” อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ต่อเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบถึงปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบ และเปรียบเทียบว่าเกษตรกรทั่วไปมีปัญหามากกว่าเกษตรกร GAP หรือไม่ อันจะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาและเมื่อแก้ปัญหาได้ย่อมจะส่งผลดีต่อรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรทั่วไปกับเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) ในเขตตำบลดอนเปาและตำบลบ้านกาด อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรทั่วไปกับเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) ในเขตตำบลดอนเปาและตำบลบ้านกาด อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

การทบทวนวรรณกรรม

ข้อมูลเบื้องต้นของตำบลดอนเปาและตำบลบ้านกาด

ตำบลดอนเปาและตำบลบ้านกาด อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในตอนกลางของจังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ มีบางส่วนเป็นภูเขา และบางส่วนเป็นป่าไม้ มีแหล่งน้ำที่สำคัญคือ น้ำแม่วงและน้ำแม่ขาน (ไทยด่าบล ดอท คอม, 2559 และ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด,

2560) ในฤดูกาลปลูกเดือนพฤศจิกายน 2559 – กุมภาพันธ์ 2560 มีจำนวนประชากรที่ปลูกหอมหัวใหญ่มีทั้งสิ้น 710 ราย ในจำนวนนี้เป็นเกษตรกรทั่วไปจำนวน 621 ราย และเป็นเกษตรกรผู้ได้รับ GAP จำนวน 89 ราย (สำนักงานเกษตรอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 มกราคม 2560)

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเหมาะสมสำหรับพืช (Good Agriculture Practices: GAP)

ประเทศไทยเริ่มจัดทำระบบ GAP ของพืช ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 (นลินทิพย์ เพณี, 2560) โดยเน้นด้านการปฏิบัติตามคู่มือการผลิต โดยมีกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ

นลินทิพย์ เพณี (2560) อธิบายเพิ่มเติมถึง ข้อกำหนดวิธีปฏิบัติ และวิธีตรวจประเมิน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเหมาะสมสำหรับพืช (GAP) 8 ประการ ได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่เพาะปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพการผลิตในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต (รวมถึงการขนย้ายและการเก็บรักษา) สุขลักษณะส่วนบุคคล การบันทึกข้อมูลและตามสอบ

ประโยชน์ของการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (Good Agriculture Practices: GAP) ในเชิงสังคม

การทำเกษตรที่ดีสำหรับพืช (กรมวิชาการเกษตร, 2545 และ นลินทิพย์ เพณี, 2560) หรือ ที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า GAP มีประโยชน์ในเชิงสังคม กล่าวคือ (1) เกษตรกรจะมีสุขภาพที่ดีขึ้น เนื่องจากเกษตรกรสามารถลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการเพาะปลูก (2) เมื่อเกษตรกรมีสุขภาพที่ดีขึ้น จะทำให้รัฐบาลสามารถลดค่าใช้จ่ายด้านการดูแลสุขภาพของเกษตรกร (3) พืชที่ได้รับการรับรอง GAP นับได้ว่าเป็นพืชที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรส่งออกของประเทศ เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ จะทำให้ราคาของพืชดังกล่าวสูงขึ้นได้ เกษตรกรจะมีรายได้สูงขึ้น และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (4) ผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้บริโภคอาหารที่ถูกสุขอนามัย ทำให้ผู้บริโภคมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

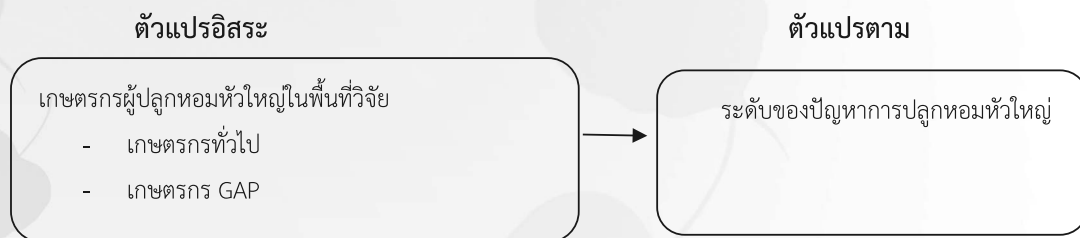
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง: งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการปลูกหอมหัวใหญ่ สรุปได้ดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการปลูกหอมหัวใหญ่ในเขตภาคเหนือมีจำนวนไม่มากนัก เริ่มต้นจาก เบญจมาศ สัตยศักดิ์วงศ์ (2528) พบว่าปัญหาของเกษตรกรในเขตภาคเหนือยังขาดความรู้ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ขาดความรู้ในการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเพิ่มผลผลิต ขาดความรู้ด้านการเก็บรักษาหอมหัวใหญ่และการปลูกหอมหัวใหญ่นอกฤดูกาล ตลอดจนปัญหาด้านการจำหน่ายหอมหัวใหญ่ที่ขาดการสนับสนุนในการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ 20 ปีต่อมาจึงมีผู้วิจัยเพิ่มเติมคือ คณาภรณ์ กิตติคำ (2544) ซึ่งพบว่าปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ว่ามีปัญหาเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาขาดแคลนแรงงาน ปัญหาผลผลิตล้นตลาด ปัญหาห้องเย็นไม่เพียงพอ ปัญหาขาดแคลนเงินทุน และปัญหาอัตราการผลิตต่ำกว่าที่ต้องการ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ โดยศึกษาปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรในพื้นที่การวิจัย และจากการที่เกษตรกร GAP ได้ก้าวผ่านปัญหาอุปสรรคต่างๆ และได้ปรับการปลูกหอมหัวใหญ่ให้เป็นไปตามระเบียบการของรับรองการเป็นเกษตรกร GAP ดังนั้นจึงคาดว่า เกษตรกรทั่วไปมีปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่มากกว่าเกษตรกรที่ได้รับการรับรองเป็นเกษตรกร GAP ดังนั้น กรอบแนวคิดการเปรียบเทียบดังกล่าวจึงแสดงในภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

เนื่องจากเกษตรกรที่ที่เหมาะสม (GAP) เป็นผู้ได้รับการรับรองจากภาครัฐ เกษตรกร GAP ได้ปรับการปลูกหอมหัวใหญ่ให้เป็นไปตามระเบียบ GAP ดังนั้นสมมติฐานการวิจัยจึงคาดว่า เกษตรกรทั่วไปมีปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่มากกว่าเกษตรกรที่ได้รับการรับรองเป็นเกษตรกร GAP สมมติฐานแสดงดังนี้

H_0 = เกษตรกรทั่วไปมีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่น้อยกว่าหรือเท่ากับเกษตรกร GAP

H_A = เกษตรกรทั่วไปมีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาจากการปลูกหอมหัวใหญ่มากกว่าเกษตรกร GAP โดยสมมติฐานเชิงสถิติ สามารถเขียนได้ดังนี้

$$H_0 = \mu_1 \leq \mu_2 \text{ หรือ } \mu_1 - \mu_2 \leq 0$$

$$H_A = \mu_1 > \mu_2 \text{ หรือ } \mu_1 - \mu_2 > 0$$

μ_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาของเกษตรกรทั่วไป

μ_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาของเกษตรกร GAP

ทั้งนี้ ระดับของปัญหาที่เกษตรกรเผชิญอยู่กำหนดเป็น 5 ระดับ กล่าวคือ 5 หมายถึงปัญหามากที่สุด 4 หมายถึงปัญหามาก 3 หมายถึงปัญหาปานกลาง 2 หมายถึงปัญหาน้อย 1 หมายถึงปัญหาน้อยมาก การอ่านค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาสามารถอ่านค่า ดังแสดงในตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงระดับค่าเฉลี่ยของปัญหาการปลูกหอมหัวใหญ่

ระดับคะแนน	ระดับความรู้ความเข้าใจ
4.21-5.00	ระดับปัญหามากที่สุด
3.41-4.20	ระดับปัญหามาก

ตารางที่ 1 แสดงระดับค่าเฉลี่ยของปัญหาการปลูกหอมหัวใหญ่ (ต่อ)

ระดับคะแนน	ระดับความรู้ความเข้าใจ
2.61-3.40	ระดับปัญหาปานกลาง
1.18-2.60	ระดับปัญหาน้อย
1.0-1.80	ระดับปัญหาน้อยมาก

ระเบียบวิธีวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่ต่อเนื่องจากบทความวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนผลตอบแทน ตามแนวทางเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) ของเกษตรกรในเขตตำบลดอนเปาและตำบลบ้านกาด อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่” ดังนั้น ระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ประชากรในงานวิจัยได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ ในเขตตำบลดอนเปา และตำบลบ้านกาด อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ในฤดูกาลปลูกเดือนพฤศจิกายน 2559 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 มีประชากรที่ปลูกหอมหัวใหญ่ 710 คน แยกเป็นเป็นเกษตรกรทั่วไป 621 คน และเกษตรกร GAP จำนวน 89 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 มกราคม 2560) การคำนวณหากลุ่มตัวอย่างใช้สูตรความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 256 คน

การเก็บข้อมูลแยกเป็น 2 กลุ่ม กำหนดสัดส่วนเป็นเกษตรกรทั่วไป และ เกษตรกร GAP ในสัดส่วนร้อยละ 75 :25 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 256 คน ผลการคำนวณพบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกเป็นกลุ่มเกษตรกรทั่วไปจำนวน 192 คน และ กลุ่มเกษตรกร GAP จำนวน 64 คน

เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่อ่านหนังสือไม่สะดวกนักอันเนื่องมาจากสายตาวาย ดังนั้นการจัดเก็บข้อมูลจึงใช้แบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์ จำนวน 1 คน ต่อ 1 ครัวเรือน (เพื่อการป้องกันข้อมูลที่อาจซ้ำซ้อน) การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีแบบบังเอิญ การประมวลผลข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับสถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน คือ independent t-test แบบทางเดียวข้างมาก (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555) โดยประชากร 2 กลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (independent sample) และขนาดของ n_1 และ n_2 จะมีขนาดเท่ากันหรือไม่เท่ากันก็ได้ โดยจะทดสอบ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เงื่อนไขการปฏิเสธ H_0 เมื่อ ค่า Sig (2-tailed)/2 น้อยกว่า 0.05 และ ค่า t มากกว่า 0 และ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.10 เมื่อค่า Sig (2-tailed)/2 อยู่ระหว่าง 0.05 แต่ไม่เกิน 0.10 และ ค่า t มากกว่า 0

ทั้งนี้ ก่อนการทดสอบ t-test แบบทางเดียวข้างมาก ต้องตรวจสอบว่าค่าความแปรปรวนของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม (เกษตรกรทั่วไป และ เกษตรกร GAP) ว่ามีค่าความแปรปรวนเท่ากันหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ F ที่ Levene's Test for Equality of variances อันจะส่งผลต่อการอ่านค่า t กล่าวคือ ถ้าค่าความ

แปรปรวนของประชากร 2 กลุ่มนี้เท่ากัน ให้อ่านค่า t ในส่วนของ Equal Variances Assumed แต่ถ้าค่าความแปรปรวนของประชากร 2 กลุ่มนี้มีค่าไม่เท่ากัน ให้อ่านค่า t ในส่วนของ Equal Variances not Assumed สำหรับการตั้งคำถามในแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาที่เกษตรกรเผชิญอยู่นั้น จัดเรียงตามคู่มือการปลูกหอมหัวใหญ่ แนวคิดเกษตรกรดีที่เหมาะสม (GAP) และประกอบการสัมภาษณ์เบื้องต้นกับผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวน 25 ข้อ ดังจะได้แสดงผลต่อไปในตารางที่ 3

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งการแสดงผลข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่วิจัย

ข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่วิจัย แยกแสดงเป็นข้อมูลของเกษตรกรทั่วไปและเกษตรกร GAP ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเป็นจำนวน (หน่วย) และจำนวนร้อยละ จำแนกตามประเภทของ

เกษตรกร ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป (n = 192)		เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 64)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พืชที่เกษตรกรปลูกในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
หอมหัวใหญ่	191	99.48	61	95.31
ข้าวโพดหวาน	75	39.06	18	28.13
ข้าวเจ้า	6	3.13	0	0.00
ข้าวเหนียว	138	71.88	40	62.50
กล้วยไม้	4	2.08	1	1.56
ลำไย	52	27.08	28	43.75
มะม่วง	1	0.52	0	0.00
พืชผักสวนครัว	50	26.04	12	18.75
พืชอื่นๆ	3	1.56	1	1.56
ชนิดของพื้นที่ในการปลูกหอมหัวใหญ่ (ตอบได้ 1 ข้อ)				
พื้นที่ของตนเองเพื่อการปลูกหอมหัวใหญ่	450 ไร่	57.99	115 ไร่ 300 ตารางวา	63.96
พื้นที่เช่าเพื่อการปลูกหอมหัวใหญ่	320 ไร่ 300 ตารางวา	41.33	80 ไร่ 300 ตารางวา	33.16
พื้นที่ลักษณะอื่นๆ ที่ใช้ปลูกหอมหัวใหญ่	5 ไร่ 100 ตารางวา	0.68	7 ไร่	2.87
แหล่งน้ำเพื่อการปลูกหอมหัวใหญ่ (ตอบได้ 1 ข้อ)				
การวิดน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ	186	96.88	58	90.63
น้ำบาดาล	4	2.08	1	1.56
บ่อน้ำประจำหมู่บ้าน	2	1.04	5	7.81
ไม่ต้องการแหล่งน้ำเพิ่มเติม	45	23.44	25	39.68
ต้องการฝายกั้นน้ำ	107	55.73	21	33.33

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเป็นจำนวน (หน่วย) และจำนวนร้อยละ จำแนกตามประเภทของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป (n = 192)		เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 64)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แหล่งน้ำที่ต้องการเพิ่มเติม (ตอบได้ 1 ข้อ)				
ต้องการอ่างเก็บน้ำ	34	17.71	15	23.81
ต้องการเขื่อนระบายน้ำ	4	2.08	2	3.17
อื่นๆ	2	1.04	0	-
ลักษณะที่ดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
ที่ลุ่ม	148	77.08	42	65.63
ที่แบนราบ	44	22.92	17	26.56
ที่ลาดเชิงเขา	2	1.04	7	10.94
พันธุ์หอมหัวใหญ่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
ซูเปอร์เร็กซ์	192	100.0	64	100.0
แมลงศัตรูพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
หนอนกระทู้หอม	71	36.98	25	39.06
หนอนขอนใบหอม	63	32.81	16	25.00
เพลี้ยไฟ	41	21.35	8	12.50
โรคพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
โรคหอมเสี้ยน (Anthracnose)	135	70.31	4	6.25
โรคใบจุดสีม่วง (purple blotch)	98	51.04	32	50.00
โรคใบไหม้ (leaf blight)	89	46.35	29	45.31
โรคเน่าละ (soft rot)	164	85.42	43	67.19
โรคเหี่ยวกระแสรากเกิดจากไส้เดือนฝอยราก	33	17.19	14	21.88
ปม (root knot)				
การใช้ปุ๋ย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
ไม่ใช้ปุ๋ยเลย	2	1.04	0	0.00
ใช้ปุ๋ยเคมี	186	96.88	60	93.75
ใช้ปุ๋ยอินทรีย์	147	76.56	34	53.13
ใช้ปุ๋ยชีวภาพ	33	17.19	8	12.50
ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ	57	29.69	10	15.63
อื่นๆ (ปุ๋ยเรื่อใบ สูตร 15 15 15)	1	0.52	0	0.00
วัชพืชที่พบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
วัชพืชประเภทใบแคบ เช่น หญ้าตีนนก หญ้า นกสัชมพู่ หญ้าตีนกา หญ้าดอกขาว หญ้าดอก ตีดดิน เป็นต้น	91	47.40	36	56.25

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเป็นจำนวน (หน่วย) และจำนวนร้อยละ จำแนกตามประเภทของเกษตรกร (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป (n = 192)		เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 64)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิชาชีพประเภทใบกว้าง เช่น ผักเบี๋ยหิน	143	74.48	45	70.31
ผักเบี๋ยใหญ่ ผักโขม สาบแร้งสาบกา เป็นต้น				
วิชาชีพประเภทก ก เช่น หนวดปลาดุก กกทราย	24	12.50	10	15.63
วิชาชีพชนิดข้ามปี เช่น แห้วหมู หญ้าชันกาด	32	16.67	12	18.75
อื่น ๆ	2	1.04	0	0.00
การอนุรักษ์แมลงศัตรูพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
แตนเบียนไม้โครพิทิส	16	8.33	3	4.69
แมลงห้ำ	17	8.85	6	9.38
การใช้เครื่องพ่นสารป้องกันศัตรูพืช (ตอบได้ 1 ข้อ)				
ไม่ได้ใช้เครื่องพ่นสารใดๆ	11	5.73	2	3.13
เครื่องพ่นแบบสพายหลัง	159	82.81	51	79.69
เครื่องพ่นสารชนิดใช้แรงดันของเหลวที่ใช้หัว	21	10.94	11	17.19
พ่นแบบกรวย (ขนาดกลางและแบบปรับได้)				
อื่นๆ (เกษตรกรแจ้งการพ่นสารรายวัน)	1	0.52	0	0.00

1.1 เกษตรกรทั่วไป

จากตารางที่ 2 แสดงว่าพืชที่เกษตรกรในพื้นที่วิจัยปลูกในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2558 -2559) เกษตรกรทั่วไปปลูกหอมหัวใหญ่ ข้าวเหนียว และข้าวโพดหวาน เรียงกันตามลำดับ โดยนิยมปลูกพืชของตนในพื้นที่แบบที่ลุ่ม (หมายถึงที่ดินที่มีน้ำขังในฤดูฝน หรือ ฤดูน้ำหลาก) และที่แบนราบ (หมายถึงที่ราบที่มีความต่างระดับในท้องถิ่นไม่เกิน 15 เมตร)

เกษตรกรทั่วไปมีแหล่งน้ำเพื่อการปลูกหอมหัวใหญ่โดยการวิดน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ อันได้แก่ น้ำแม่วาง และน้ำแม่ขาน เกษตรกรกลุ่มนี้ต้องการให้หน่วยงานราชการสร้างแหล่งน้ำประเภทอื่นๆ เพิ่มเติมจากเดิมที่มีอยู่แล้ว โดยต้องการฝายกั้นน้ำ ส่วนลักษณะที่ดินที่เกษตรกรใช้ปลูกหอมหัวใหญ่เป็นที่ยุ่ม พันธุ์หอมหัวใหญ่ที่เกษตรกรทุกคนปลูกในฤดูกาลที่ศึกษาวิจัยคือ พันธุ์ซูปเปอร์เร็กซ์

เกษตรกรพบแมลงศัตรูพืชที่เกี่ยวข้องกับการปลูกหอมหัวใหญ่ ได้แก่ แมลงศัตรูพืชชนิด หนอนกระทู้หอม หนอนขอนใบหอม และเพลี้ยไฟ ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่พบโรคพืชที่เกี่ยวข้อง คือโรคน้ำและ (soft rot) โรคหอมเลื้อยหรือโรคแอนแทรกโนส (Anthracnose) และ โรคใบจุดสีม่วง (purple blotch) ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ตามลำดับ

เกษตรกรทั่วไปยังพบวิชาชีพ ชนิดวิชาชีพประเภทใบกว้าง เช่น ผักเบี๋ยหิน ผักเบี๋ยใหญ่ ผักโขม สาบแร้งสาบกา เป็นต้น และยังพบวิชาชีพประเภทใบแคบ เช่น หญ้าตีนนก หญ้านกสีชมพู หญ้าตีนกา หญ้าดอกขาว

หญ้าดอกติดดิน เป็นต้น และ พบวัชพืชชนิดข้ามปี เช่น แห้วหมู หญ้าชันกาด เป็นต้น (เรียงตามลำดับ) สำหรับเกษตรกรผู้อนุรักษ์แมลงศัตรูพืชตามธรรมชาติของหอมหัวใหญ่ (หมายความว่าในแปลงหอมหัวใหญ่มีแมลงที่สามารถควบคุมศัตรูพืชได้) โดยเกษตรกรได้อนุรักษ์ แมลงห้ำ และ แตนเบียนไมโครพิทิส ตามลำดับ เกษตรกรนิยมใช้เครื่องพ่นสารป้องกันศัตรูพืชชนิดเครื่องพ่นแบบสะพายหลัง มากกว่าเครื่องพ่นแบบอื่น

เกษตรกรส่วนใหญ่บันทึกข้อมูลของการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปลูกหอมหัวใหญ่ คือ วันที่ปลูก วันที่เพาะเมล็ด และบันทึกค่าใช้จ่าย ตามลำดับ สำหรับวิธีการขายหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรในฤดูกาลที่ผ่านมา ขายผ่านพ่อค้าคนกลาง หมายความว่า มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อหอมหัวใหญ่ถึงไร่ของเกษตรกร

1.2 เกษตรกรที่ได้รับการรับรองการเป็นเกษตรกรที่ดีเหมาะสม (GAP)

ตารางที่ 2 แสดงว่าพืชที่เกษตรกร GAP ปลูกในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2558 -2559) คือ หอมหัวใหญ่ ข้าวเหนียวและลำไย เรียงกันตามลำดับ โดยนิยมปลูกพืชของตนในพื้นที่แบบที่ลุ่มและที่แบนราบ

เกษตรกร GAP ใช้แหล่งน้ำเดียวกับเกษตรกรทั่วไป กล่าวคือ การวิดน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ อันได้แก่ น้ำแม่วาง และน้ำแม่ขาน แม้ว่าเกษตรกรกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้หน่วยงานราชการสร้างแหล่งน้ำประเภทอื่นๆ เพิ่มเติมจากเดิมที่มีอยู่แล้ว แต่มีข้อพึงสังเกตที่ควรนำมาพิจารณาคือ เกษตรกรกลุ่มนี้จำนวนหนึ่งยังคงต้องการให้หน่วยงานราชการสร้างฝายกั้นน้ำ ส่วนลักษณะที่ดินที่เกษตรกรใช้ปลูกหอมหัวใหญ่เป็นที่ลุ่ม พันธุ์หอมหัวใหญ่ที่เกษตรกรทุกคนปลูกในฤดูกาลที่ศึกษาวิจัยคือ พันธุ์ซูเปอร์เร็กซ์

เกษตรกรกลุ่มนี้ พบแมลงศัตรูพืชที่เกี่ยวข้องกับการปลูกหอมหัวใหญ่ ได้แก่ แมลงศัตรูพืชชนิด หนอนกระทู้หอม หนอนซอนใบหอม และเพลี้ยไฟ ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่พบโรคพืชที่เกี่ยวข้องกับการปลูกหอมหัวใหญ่คือโรคเน่าและ (soft rot) โรคใบจุดสีม่วง (purple blotch) และ โรคใบไหม้ (leaf blight) ตามลำดับ นอกจากนั้นแล้ว เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ตามลำดับ

เกษตรกรกลุ่มนี้ยังพบวัชพืช ชนิดวัชพืชประเภทใบกว้าง เช่น ผักเบี้ยหิน ผักเบี้ยใหญ่ ผักโขม สาบแร้งสาบกา เป็นต้น และยังพบวัชพืชประเภทใบแคบ เช่น หญ้าตีนนก หญ้านกสืชมพู่ หญ้าตีนกา หญ้าดอกขาว หญ้าดอกติดดิน เป็นต้น และ พบวัชพืชชนิดข้ามปี เช่น แห้วหมู หญ้าชันกาด เป็นต้น (เรียงตามลำดับ) สำหรับเกษตรกรผู้อนุรักษ์แมลงศัตรูพืชตามธรรมชาติของหอมหัวใหญ่ (หมายความว่าในแปลงหอมหัวใหญ่มีแมลงที่สามารถควบคุมศัตรูพืชได้) โดยเกษตรกรบางรายได้อนุรักษ์ แมลงห้ำ และ แตนเบียนไมโครพิทิส และ เกษตรกรนิยมใช้เครื่องพ่นสารป้องกันศัตรูพืชชนิดเครื่องพ่นแบบสะพายหลังมากกว่าเครื่องพ่นแบบอื่น

เกษตรกรส่วนใหญ่บันทึกข้อมูลของการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปลูกหอมหัวใหญ่ คือ วันที่ปลูก ซึ่งเป็นจำนวนเท่ากันกับการบันทึกวันที่เพาะเมล็ด นอกจากนั้นแล้วเกษตรกรกลุ่มนี้ได้ บันทึกค่าใช้จ่าย เป็นอันดับต่อมา สำหรับวิธีการขายหอมหัวใหญ่ของเกษตรกรในฤดูกาลที่ผ่านมา ขายผ่านพ่อค้าคนกลาง (หมายความว่า มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อหอมหัวใหญ่ถึงไร่ของเกษตรกร)

ส่วนที่ 2 ปัญหาของการปลูกหอมหัวใหญ่ในพื้นที่วิจัย

ตารางที่ 3 แสดงถึงระดับปัญหาที่เกษตรกรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดในเขตตำบลดอนเปาและตำบลบ้านกาด อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการปลูกหอมหัวใหญ่ ในฤดูกาลเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

ประเด็นปัญหา	เกษตรกรทั่วไป (n = 192)				เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 64)				รวม (n = 256)			
	จำนวนผู้ มีปัญหา (คน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับของ ปัญหา	จำนวนผู้ มีปัญหา (คน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับของ ปัญหา	รวมจำนวน ผู้มีปัญหา (คน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับของ ปัญหา
1. แหล่งน้ำเพื่อปลูก หอมหัวใหญ่	102	3.314	0.545	ปานกลาง	27	3.370	0.688	ปานกลาง	129	3.326	0.575	ปานกลาง
2. ภูมิอากาศขณะปลูก หอมหัวใหญ่	155	3.097	1.104	ปานกลาง	43	3.279	1.202	ปานกลาง	198	3.136	1.125	ปานกลาง
3. ดินที่ใช้ปลูกหอมหัวใหญ่	105	2.667	0.780	ปานกลาง	37	3.216	1.158	ปานกลาง	142	2.810	0.922	ปานกลาง
4. การหาซื้อเมล็ดพันธุ์ (หาซื้อ ยาก)	101	3.178	0.963	ปานกลาง	37	3.027	1.236	ปานกลาง	138	3.138	1.041	ปานกลาง
5. จำนวนเมล็ดพันธุ์มีเพียงพอ ต่อความต้องการที่จะนำไป เพาะปลูก	150	3.107	1.159	ปานกลาง	40	3.225	1.074	ปานกลาง	190	3.132	1.140	ปานกลาง
6. ราคาของเมล็ดพันธุ์ (แพง เกินไป)	175	4.029	0.949	มาก	58	4.103	0.810	มาก	233	4.047	0.916	มาก
7. การหาแหล่งเงินทุน	103	2.913	0.702	ปานกลาง	27	2.778	0.698	ปานกลาง	130	2.885	0.700	ปานกลาง
8. การจ่ายเงินชำระหนี้	102	2.814	0.741	ปานกลาง	31	2.581	0.848	น้อย	133	2.759	0.770	ปานกลาง
9. แรงงานในการเตรียมดิน	123	2.626	1.011	ปานกลาง	36	3.028	1.341	ปานกลาง	159	2.717	1.103	ปานกลาง
10. แรงงานในการดูแลรักษา ไร่หอมหัวใหญ่	97	2.515	0.765	น้อย	26	2.462	0.508	น้อย	123	2.504	0.717	น้อย

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการปลูกหอมหัวใหญ่ ในฤดูกาลเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

(ต่อ)

ประเด็นปัญหา	เกษตรกรทั่วไป (n = 192)				เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 64)				รวม (n = 256)			
	จำนวนผู้มี ปัญหา (คน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ของ ปัญหา	จำนวนผู้ มีปัญหา (คน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับของ ปัญหา	รวมจำนวน ผู้มีปัญหา (คน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับของ ปัญหา
11. แรงงานในการเก็บเกี่ยว หอมหัวใหญ่	62	2.435	0.781	น้อย	24	2.000	0.659	น้อย	86	2.314	0.771	น้อย
12. สูตรการผสมปุ๋ย	69	2.536	0.867	น้อย	26	2.462	0.706	น้อย	95	2.516	0.823	น้อย
13. ราคาปุ๋ยเคมี	131	3.817	0.910	มาก	47	3.383	1.407	ปานกลาง	178	3.702	1.077	มาก
14. ราคาปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยชีวภาพ	116	3.552	0.868	มาก	38	3.474	1.133	มาก	154	3.533	0.937	มาก
15. ราคาค่ายากำจัดวัชพืช	138	3.725	0.869	มาก	37	3.811	0.938	มาก	175	3.743	0.882	มาก
16. ราคาค่ายากำจัดแมลง ศัตรูพืช	136	3.691	0.874	มาก	42	3.286	1.255	ปานกลาง	178	3.596	0.988	มาก
17. ราคาค่าเช่าที่ดิน	46	3.500	0.983	มาก	19	4.105	1.049	มาก	65	3.677	1.032	มาก
18. ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง	73	3.877	0.957	มาก	29	4.069	0.651	มาก	102	3.931	0.882	มาก
19. ราคาวัสดุสิ้นเปลือง เช่น ฟางคลุมดิน ผ้าขาว อุปกรณ์มัด จุก รวไรไฟ ถุงตาข่าย กระสอบ เป็นต้น	73	3.890	0.966	มาก	32	3.594	0.946	มาก	105	3.800	0.965	มาก
21. การเก็บหอมหัวใหญ่ใน ห้องควบคุมอุณหภูมิ (ห้อง เย็น) เพื่อจำหน่าย	9	2.889	1.537	ปานกลาง	8	3.250	1.669	ปานกลาง	17	3.059	1.560	ปานกลาง

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการปลูกหอมหัวใหญ่ ในฤดูกาลเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	เกษตรกรทั่วไป (n = 192)				เกษตรกรที่ได้รับ GAP (n = 64)				รวม (n = 256)			
	จำนวนผู้ มีปัญหา (คน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับของ ปัญหา	จำนวนผู้ มีปัญหา (คน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับของ ปัญหา	รวมจำนวน ผู้มีปัญหา (คน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับของ ปัญหา
22. การรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อต่อรองราคาการขาย หอมหัวใหญ่	89	3.427	1.205	มาก	34	3.412	1.282	มาก	123	3.423	1.221	มาก
23. พ่อค้าคนกลางในเรื่อง ราคาซื้อพ่อค้าคนกลางเสนอ ราคาซื้อหอมหัวใหญ่	128	3.742	0.982	มาก	33	3.788	1.111	มาก	161	3.752	1.006	มาก
24. การนำเข้าหอมหัวใหญ่ จากต่างประเทศมีผลกระทบต่อ ด้านการแข่งขันจากภายนอก	152	4.796	0.519	มากที่สุด	52	4.462	0.851	มากที่สุด	204	4.711	0.635	มากที่สุด
25. การพัฒนาความรู้ด้านการ ปลูกหอมหัวใหญ่	119	2.908	0.974	ปานกลาง	35	3.057	1.027	ปานกลาง	154	2.942	0.985	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่าจากปัญหา 25 ข้อข้างต้น ปัญหาที่เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวม 5 อันดับแรก คือ (1) การนำเข้าหอมหัวใหญ่จากต่างประเทศ ที่มีผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาด้านการแข่งขันจากภายนอกซึ่งเป็นปัญหาระดับมากที่สุด ส่วนปัญหาระดับรองลงมา ได้แก่ (2) ราคาเมล็ดพันธุ์สูงมาก (3) ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง (4) ราคาวัสดุสิ้นเปลืองสูงเช่น ฟางคลุมดิน ฟ้าขาว อุปกรณ์รดน้ำ ราวไม้ไผ่ ถุงดำขี้เถ้า กระสอบ เป็นต้น และ (5) ปัญหาพ่อค้าคนกลางในเรื่องราคาซื้อหอมหัวใหญ่จากเกษตรกร ซึ่งในลำดับที่ (2) ถึงลำดับที่ (5) นี้จัดได้ว่าเป็นปัญหาในระดับมาก

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน กล่าวคือ (1) ขั้นตอนการตรวจสอบว่าค่าความแปรปรวน (σ^2) ประชากร 2 กลุ่มว่าเท่ากันหรือไม่ ซึ่งจะส่งผลต่อการอ่านค่า t ในขั้นตอนที่ (2) ซึ่งจะทดสอบสมมติฐานทางเดียวข้างมาก ดังที่อธิบายถึงวิธีอ่านค่า t ของสถิติ independent t-test แบบทางเดียวข้างมากในส่วนของการดำเนินการวิจัย สำหรับ สมมติฐานทดสอบความแปรปรวน มีดังนี้

$$H_0: \sigma^2_{\text{เกษตรกรทั่วไป}} = \sigma^2_{\text{เกษตรกร GAP}}$$

$$H_1: \sigma^2_{\text{เกษตรกรทั่วไป}} \neq \sigma^2_{\text{เกษตรกร GAP}}$$

ตารางที่ 4 แสดงผลการตรวจสอบค่าความแปรปรวนของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม (เกษตรกรทั่วไป และเกษตรกร GAP)

ปัญหา	ค่าความแปรปรวนวัด		ยอมรับ / ปฏิเสธ H_0	ปัญหา	ค่าความแปรปรวนวัด		ยอมรับ / ปฏิเสธ H_0
	โดยค่า F	Sig.			โดยค่า F	Sig.	
ปัญหาข้อ 1	5.145	0.025*	ปฏิเสธ	ปัญหาข้อ 14	6.157	0.014*	ปฏิเสธ
ปัญหาข้อ 2	1.451	0.230	ยอมรับ	ปัญหาข้อ 15	0.977	0.324	ยอมรับ
ปัญหาข้อ 3	11.706	0.001*	ปฏิเสธ	ปัญหาข้อ 16	6.656	0.01*1	ปฏิเสธ
ปัญหาข้อ 4	6.652	0.011*	ปฏิเสธ	ปัญหาข้อ 17	0.000	0.999	ยอมรับ
ปัญหาข้อ 5	0.132	0.716	ยอมรับ	ปัญหาข้อ 18	3.581	0.061	ยอมรับ
ปัญหาข้อ 6	0.199	0.656	ยอมรับ	ปัญหาข้อ 19	0.589	0.445	ยอมรับ
ปัญหาข้อ 7	0.854	0.357	ยอมรับ	ปัญหาข้อ 20	0.084	0.776	ยอมรับ
ปัญหาข้อ 8	2.815	0.096	ยอมรับ	ปัญหาข้อ 21	0.671	0.426	ยอมรับ
ปัญหาข้อ 9	5.153	0.025*	ปฏิเสธ	ปัญหาข้อ 22	0.254	0.615	ยอมรับ
ปัญหาข้อ 10	4.122	0.045*	ปฏิเสธ	ปัญหาข้อ 23	0.019	0.892	ยอมรับ
ปัญหาข้อ 11	7.828	0.006*	ปฏิเสธ	ปัญหาข้อ 24	25.970	0.000*	ปฏิเสธ
ปัญหาข้อ 12	0.714	0.400	ยอมรับ	ปัญหาข้อ 25	0.545	0.461	ยอมรับ
ปัญหาข้อ 13	19.744	0.000*	ปฏิเสธ				

* sig. ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

หมายเหตุ: ปัญหา 25 ข้อ ดูรายละเอียดได้จากตารางที่ 3

จากตารางที่ 4 ถ้าค่าความแปรปรวนของประชากร 2 กลุ่มนี้เท่ากัน (ยอมรับ H_0) ให้อ่านค่า t ในส่วนของ Equal Variances Assumed แต่ถ้าค่าความแปรปรวนของประชากร 2 กลุ่มนี้ไม่เท่ากัน (ปฏิเสธ H_0) ให้อ่านค่า t ในส่วนของ Equal Variances not Assumed ดังแสดงผลการทดสอบค่า t ในตารางที่ 5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานว่าเกษตรกรทั่วไปมีปัญหาการปลูกหอมหัวใหญ่มากกว่า
เกษตรกร GAP หรือไม่

ปัญหา	ช่องอ่านค่าความแปรปรวน (Equal variances)				Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Sig 2 tailed / 2	ยอมรับ / ปฏิเสธ		หมายเหตุ และเงื่อนไข t > 0
	โยงจากตารางที่ 4	t	df						ยอมรับ	ปฏิเสธ	
ข้อ 1	not assumed	- 0.40	35.10		0.69	- 0.0566	0.1429	0.35	ยอมรับ		ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 2	assumed	- 0.94	196.00		0.35	- 0.1823	0.1940	0.17	ยอมรับ		ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 3	not assumed	- 2.68	48.02		0.01	- 0.5495	0.2050	0.01	ยอมรับ		t น้อยกว่า 0
ข้อ 4	not assumed	0.67	52.87		0.50	0.1512	0.2246	0.25	ยอมรับ		ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 5	assumed	- 0.58	188.00		0.56	- 0.1183	0.2033	0.28	ยอมรับ		ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 6	assumed	- 0.54	231.00		0.59	- 0.0749	0.1389	0.30	ยอมรับ		ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 7	assumed	0.89	128.00		0.38	0.1348	0.1515	0.19	ยอมรับ		ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 8	assumed	1.48	131.00		0.14	0.2331	0.1572	0.07**	ปฏิเสธ		t มากกว่า 0
ข้อ 9	not assumed	- 1.66	47.24		0.10	- 0.4018	0.2414	0.05	ยอมรับ		t น้อยกว่า 0
ข้อ 10	not assumed	0.43	58.93		0.67	0.0539	0.1264	0.34	ยอมรับ		ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 11	not assumed	2.60	49.31		0.01	0.4355	0.1672	0.01*	ปฏิเสธ		t มากกว่า 0
ข้อ 12	assumed	0.39	93.00		0.70	0.0747	0.1903	0.35	ยอมรับ		ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 13	not assumed	1.97	60.35		0.05	0.4338	0.2201	0.03*	ปฏิเสธ		t มากกว่า 0
ข้อ 14	not assumed	0.39	51.99		0.70	0.0780	0.2007	0.35	ยอมรับ		ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 15	assumed	- 0.53	173.00		0.60	- 0.0862	0.1637	0.30	ยอมรับ		ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 16	not assumed	1.95	53.82		0.06	0.4055	0.2076	0.03*	ปฏิเสธ		t มากกว่า 0
ข้อ 17	assumed	- 2.21	63.00		0.03	- 0.6053	0.2733	0.02	ยอมรับ		t น้อยกว่า 0
ข้อ 18	assumed	- 0.99	100.00		0.32	- 0.1923	0.1936	0.16	ยอมรับ		ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานว่าเกษตรกรทั่วไปมีปัญหาการปลูกหอมหัวใหญ่มากกว่า
เกษตรกร GAP หรือไม่ (ต่อ)

ปัญหา	ช่องอ่านค่าความแปรปรวน (Equal variances)		t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Sig 2 tailed / 2	ยอมรับ / ปฏิเสธ H0	หมายเหตุ และเงื่อนไข $t > 0$
	โยงจากตารางที่ 4									
ข้อ 19	assumed		1.46	103.00	0.15	0.2967	0.2034	0.07**	ปฏิเสธ	t มากกว่า 0
ข้อ 20	assumed		- 0.82	15.00	0.42	- 0.5972	0.7254	0.21	ยอมรับ	ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 21	assumed		- 0.46	15.00	0.65	- 0.3611	0.7773	0.32	ยอมรับ	ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 22	assumed		0.06	121.00	0.95	0.0152	0.2473	0.48	ยอมรับ	ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 23	assumed		- 0.23	159.00	0.82	- 0.0457	0.1971	0.41	ยอมรับ	ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1
ข้อ 24	not assumed		2.67	64.46	0.01	0.3345	0.1253	0.00*	ปฏิเสธ	t มากกว่า 0
ข้อ 25	assumed		- 0.79	152.00	0.43	- 0.1496	0.1897	0.22	ยอมรับ	ไม่ผ่านเงื่อนไขข้อ 1

* sig ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

** sig ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.10

จากข้อกำหนดทางสถิติของการทดสอบทางเดียวข้างมาก เขตปฏิเสธสมมติฐาน H_0 มีเงื่อนไขว่า

- เงื่อนไขที่ 1: ค่า sig (2-tailed)/2 ต้องน้อยกว่า 0.05 จึงนับว่าสมมติฐานนั้นมีระดับนัยสำคัญที่ 0.05 (และหากค่า sig (2-tailed)/2 อยู่ระหว่าง 0.05 ไม่เกิน 0.10 จึงนับว่าสมมติฐานนั้นมีระดับนัยสำคัญที่ 0.10)
- เงื่อนไขที่ 2 คือ $t > 0$ ค่าที่ต้องเป็นค่าบวก มีค่ามากกว่า 0

จากตารางที่ 5 พบว่าข้อสมมติฐานที่ผ่านเกณฑ์เงื่อนไขทั้ง 2 ข้อคือ สมมติฐานของปัญหาข้อที่ 8, 11, 13, 16, 19 และ 24 ซึ่งหมายความว่า ระดับปัญหาของเกษตรกรทั่วไปมีสูงกว่าระดับปัญหาของเกษตรกร GAP ใน 6 ประเด็นต่อไปนี้ กล่าวคือ ปัญหา (ข้อ 8) การจ่ายคืนชำระเงินกู้ (ข้อ 11) แรงงานในการเก็บเกี่ยวหอมหัวใหญ่ (ข้อ 13) ราคาปุ๋ยเคมี (ข้อ 16) ราคาค่ายากำจัดแมลงศัตรูพืช (ข้อ 19) ราคาวัสดุสิ้นเปลือง เช่น พางคลุมดิน ผ้าขาว อุปกรณ์มัดจุก เป็นต้น และ (ข้อ 24) การนำเข้าหอมหัวใหญ่จากต่างประเทศมีผลกระทบด้านการแข่งขันจากภายนอก

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การที่มีการนำเข้าหอมหัวใหญ่จากต่างประเทศก่อให้เกิดปัญหาการแข่งขันจากภายนอก พบปัญหาในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณาภรณ์ กิตติคำ (2544) ที่พบว่า ปัญหาผลผลิตล้นตลาด อัน

จะส่งผลกระทบต่อราคาที่พักค้าคนกลางจะมารับซื้อผลผลิตหอมหัวใหญ่จากเกษตรกร ทำให้เกษตรกรได้ราคาขายต่ำกว่าจนส่งผลกระทบต่อกำไรสุทธิของเกษตรกร

2. ปัญหาราคาของเมล็ดพันธุ์ (แพงเกินไป) โดยค่าเมล็ดพันธุ์ถูกจำกัดขายให้แก่สมาชิกสหกรณ์ ในราคาปอนด์ละ 5,000 บาท โดยสมาชิกจะได้รับสิทธิ 1 คนได้รับ 1 ปอนด์ ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่ามีปัญหาในประเด็นดังกล่าวในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจมาศ สัตยศักดิ์วงศา (2528) ที่พบปัญหาการจำกัดเมล็ดพันธุ์ที่นำเข้า และการจัดสรรเมล็ดพันธุ์ให้เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ พึงสังเกตว่าแม้เวลาจะผ่านไปนาน ถึง 34 ปี แต่ปัญหานี้ ยังไม่ได้รับการแก้ไข และยังสอดคล้องกับ คณาภรณ์ กิตติคำ (2544) ที่พบปัญหาด้านทุนการผลิตสูง ทั้งนี้เนื่องจาก เมล็ดพันธุ์เป็นต้นทุนด้านวัตถุดิบทางตรง จึงส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตที่สูง

3. ปัญหาราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสูง (ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายในการผลิต) พบปัญหาในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจมาศ สัตยศักดิ์วงศา (2528) และ คณาภรณ์ กิตติคำ (2544) ที่ไม่มีประเด็นปัญหานี้ ส่วนปัญหาราคาวัสดุสิ้นเปลือง (เช่น พางคลุมดิน ผ้าขาว อุปกรณ์มัดจุก ราวไม้ไผ่ ถุงตาข่าย กระสอบ เป็นต้น) พบปัญหาในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจมาศ สัตยศักดิ์วงศา (2528) และ คณาภรณ์ กิตติคำ (2544) ที่ไม่พบประเด็นปัญหาเกี่ยวกับด้านราคาวัสดุสิ้นเปลือง อาจเนื่องมาจากช่วงเวลาที่ทำวิจัยต่างกันมาก ราคา น้ำมันเชื้อเพลิงและวัสดุต่างในปัจจุบันมีราคาที่สูงกว่าในอดีตมาก

4. ปัญหาเรื่องราคาการรับซื้อหอมหัวใหญ่ของพ่อค้าคนกลางที่เกษตรกรหวังจะได้รับในราคาที่เป็นธรรม ซึ่งพบปัญหานี้ในระดับมาก เมื่อเทียบกับการศึกษาวิจัยก่อนหน้านี้ แม้งานวิจัยก่อนหน้านี้จะไม่กล่าวถึงเรื่องราคาขายที่ต่ำ แต่กล่าวโดยอ้อมว่า พบปัญหาผลผลิตล้นตลาด อันจะนำไปสู่ราคาขายที่ตกต่ำได้ (คณาภรณ์ กิตติคำ, 2544)

5. เกษตรกรทั่วไปมีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาสูงกว่าระดับปัญหาของเกษตรกร GAP ใน 6 ประเด็นด้านการจ่ายเงินกู้ ด้านแรงงานในการเก็บเกี่ยวหอมหัวใหญ่ ด้านราคาปุ๋ยเคมี ด้านราคายากำจัดแมลงศัตรูพืช ด้านราคาวัสดุสิ้นเปลือง เช่น พางคลุมดิน ผ้าขาว อุปกรณ์มัดจุก เป็นต้น และ ด้านการนำเข้าหอมหัวใหญ่จากต่างประเทศมีผลกระทบด้านการแข่งขันจากภายนอก จะเห็นได้ว่า ทั้ง 6 ประเด็นนี้ล้วนเกี่ยวข้องกับข้อปฏิบัติของเกษตรกร GAP (กรมวิชาการเกษตร, 2545 และ นลินทิพย์ เพณี, 2560) ผลผลิตของเกษตรกร GAP สามารถนำไปขายในตลาดผู้บริโภคที่รักสุขภาพได้ ซึ่งเป็นราคาขายที่สูงกว่าราคาหอมหัวใหญ่ทั่วไปย่อมทำให้เกษตรกร GAP มีความสามารถจ่ายเงินกู้ได้ดีกว่า และย่อมสามารถแข่งขันได้กับหอมหัวใหญ่ที่นำเข้าจากต่างประเทศได้ดีกว่าเกษตรกรทั่วไป ส่วนข้อปฏิบัติอื่นๆ จะเห็นได้ว่า ด้านแรงงาน ด้านราคาปุ๋ยเคมี ด้านราคายากำจัดแมลงศัตรูพืช และราคาวัสดุสิ้นเปลืองนั้น เกษตรกร GAP มีปัญหาน้อยกว่า เกษตรกรทั่วไป เพราะเมื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดของการเป็นเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสมแล้วนั้นค่าใช้จ่ายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าปุ๋ยเคมี ค่ายากำจัดแมลง วัสดุสิ้นเปลือง ล้วนเป็นค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ข้อเสนอแนะจากการวิจัย มี 7 ข้อ เรียงตามผลการวิจัย ดังนี้

1. เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้ภาครัฐสร้างฝายกันน้ำ เพื่อช่วยเหลือด้านการชลประทานด้านการเกษตร จึงขอแนะนำให้หน่วยงานราชการ หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเรื่องนี้มาพิจารณาดำเนินการต่อไป
2. เกษตรกรส่วนใหญ่พบโรคพืชที่เกี่ยวข้องกับการปลูกหอมหัวใหญ่ในไร่ของตน คือโรคเน่าและ (soft rot) สูงถึง ร้อยละ 80.86 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จึงขอแนะนำให้เกษตรกรหาความรู้เพื่อป้องกันโรคพืชดังกล่าว ตลอดจนขอแนะนำให้หน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยเหลือเกษตรกรเกี่ยวกับโรคพืชที่เกษตรกรประสบปัญหาอยู่
3. เกษตรกรส่วนใหญ่พบวัชพืชจากการปลูกหอมหัวใหญ่ คือวัชพืชประเภทใบกว้าง เช่น ผักเบี้ยหิน ผักเบี้ยใหญ่ ผักโขม สาบแร้งสาบกา เป็นต้น ร้อยละ 73.44 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จึงขอแนะนำให้เกษตรกรหาความรู้เพื่อป้องกันวัชพืชรบกวนดังกล่าว ตลอดจนขอแนะนำให้หน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยเหลือเกษตรกรเกี่ยวกับการกำจัดวัชพืช โดยวิธีที่เหมาะสม ให้แก่เกษตรกร
4. เกษตรกรผู้อนุรักษ์แมลงศัตรูพืชตามธรรมชาติของหอมหัวใหญ่ (หมายความว่าในแปลงหอมหัวใหญ่มีแมลงที่สามารถควบคุมศัตรูพืชได้) คือ แมลงห้ำ เพียงร้อยละ 8.98 และยังพบแตนเบียนโมโครพิทิส เพียงร้อยละ 7.42 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากแมลงทั้งสองชนิดมีประโยชน์ต่อการควบคุมศัตรูพืชได้ แต่มีสัดส่วนของเกษตรกรที่อนุรักษ์แมลงดังกล่าวจำนวนน้อย ดังนั้นจึงขอแนะนำให้เกษตรกรอนุรักษ์แมลงดังกล่าว และขอคำแนะนำจากหน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยเหลือ ให้ความรู้ และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบถึงประโยชน์ของการอนุรักษ์แมลงทั้งสองชนิดนี้
5. เกษตรกรส่วนใหญ่บันทึกข้อมูลของปลูกหอมหัวใหญ่ คือ วันที่ปลูก วันที่เพาะเมล็ด และ ค่าใช้จ่ายแต่รายการที่ควรบันทึกอื่นๆ เกษตรกรน้อยรายเท่านั้นที่ได้บันทึก กล่าวคือ รายการต่างๆ ที่เกษตรกรควรบันทึกถึง 11 รายการ จากคำแนะนำในหนังสือของกรมวิชาการเกษตร (2545) ดังนั้น จึงขอแนะนำให้เกษตรกรบันทึกข้อมูลจำเป็นทั้ง 11 รายการ ตลอดจนขอคำแนะนำจากหน่วยงานราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์ถึงเรื่องดังกล่าวแก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงกัน
6. เกษตรกรขายหอมหัวใหญ่ให้แก่พ่อค้าคนกลาง โดยพ่อค้าคนกลางมารับซื้อหอมหัวใหญ่ถึงไร่ของเกษตรกร อย่างไรก็ตาม เกษตรกรมีปัญหารับซื้อผลผลิตในราคาที่ต่ำ เนื่องจากการกำหนดราคาเป็นอำนาจของพ่อค้าคนกลาง ขอแนะนำให้หน่วยงานราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือเกษตรกรในด้านราคาขายแก่พ่อค้าคนกลางโดยด่วน เช่น การประกันราคาซื้อหอมหัวใหญ่ หากสามารถทำได้ จะสามารถทำให้เกษตรกรดำรงชีพต่อไปได้ โดยไม่ขาดทุน ไม่เป็นหนี้สิน จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรได้อีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ หากเกษตรกรสามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เพื่อร่วมกันต่อรองราคาขายได้ จะเป็นผลดีอีกทางหนึ่งเช่นกัน
7. ปัญหาต่างๆ ที่เกษตรกรพบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเมล็ดพันธุ์ที่มีราคาแพง การที่มีการนำเข้าหอมหัวใหญ่จากต่างประเทศ ก่อให้เกิดปัญหาการแข่งขันจากภายนอก ราคาวัสดุสิ้นเปลืองมีราคาสูง ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาสูง ราคาปุ๋ยเคมีมีราคาสูง รวมถึงปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย ขอแนะนำให้หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้นี้มาพิจารณาช่วยเหลือเกษตรกรต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและสภาพเชิงสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่เป็นพืชปลูกตามฤดูกาล ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศควรนำผลงานวิจัยครั้งนี้ไปต่อยอด เพื่อเปรียบเทียบ หรือ ศึกษาในประเด็นต่างๆ ทั้งในส่วนองเกษตรกรทั่วไป และ เกษตรกร GAP หน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำข้อมูลที่ผ่านมากระบวนการวิจัย (ทั้งจากงานวิจัยครั้งนี้ และจากงานวิจัยในอนาคต) อันจะมีหลักฐานเชิงประจักษ์ให้แก่หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนวางแผนการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร จากการที่อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลักของ ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ จึงควรมีงานวิจัยต่างๆ ทุกด้าน ทุกแง่มุม ที่จะสามารถนำผลการวิจัยมา ช่วยเหลือเกษตรกรได้ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการเกษตร. (2545). *เกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับหอมหัวใหญ่และหอมแบ่ง (Good Agricultural Practice GAP for Onion and Multiplier Onion)*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการเกษตร.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2555). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณาภรณ์ กิตติคำ. (2544). *การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมหัวใหญ่ของเกษตรกร จังหวัด เชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2541/2542*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เจษฎา มณีรัตน์. (2560). *แนวทางการทำเกษตรดีที่เหมาะสม หรือ GAP ถึงเวลาที่เกษตรกรไทยต้องทำ*. สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2560, จาก Kaset Organic เว็บไซต์: <http://www.kasetorganic.com/ผักปลอดภัยได้ระบบ-gap.html>.
- ไทยเกษตรศาสตร์. (2556). *การปลูกหอมหัวใหญ่*. สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2560, จาก ไทยเกษตรศาสตร์ เว็บไซต์<http://www.thaikasetsart.com/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%A5%E0%B8%B9%E0%B8%81%E0%B8%AB%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%AB%E0%B8%B1%E0%B8%A7%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B8%8D%E0%B9%88/>.
- ไทยตำบล ดอท คอม. (2559). *ข้อมูลตำบลดอนเปา อำเภอแม่วาง เชียงใหม่*. สืบค้นเมื่อ 9 มกราคม 2560, จาก ไทยตำบล เว็บไซต์: <http://www.thaitambon.com/tambon/502205>.
- นลินทิพย์ เพณี. (2560). *การปฏิบัติการเกษตรที่ดี (GAP)*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2560, จากสำนักงาน มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เว็บไซต์: http://www.acfs.go.th/news/docs/acfs_03-08-54-002.pdf.
- นิเวศน์ เทียงไชย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ธีรลักษณ์ สัจจะวาที เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่ว่าการอำเภอแม่วาง จังหวัด เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2560

เบญจมาศ สัตยศักดิ์วงศ์. (2528). *ต้นทุนและรายได้จากการปลูกหอมหัวใหญ่ในภาคเหนือของประเทศไทย*.

ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เปลวเทียน ไชยวงศ์. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตร อำเภอมะนัง จังหวัด
เชียงใหม่. (11 มกราคม 2560). สัมภาษณ์.

พรรณนิภา รอดวรรณะ. (2556). *การบัญชีต้นทุน หลักและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิรานันท์ ยาวิชัย, ฐิติมา ทรงคำ, จุฑามาศ วงษ์แก้ว, และธีรลักษณ์ สัจจะวาที. (2561). ต้นทุนและ
ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง
อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*, 10(1), 7-24.

รังสรรค์ กันธิยะ. ประธานกลุ่มแม่ข่ายเกษตรอินทรีย์. (11 มกราคม 2560). สัมภาษณ์.

วัชร แก้วจันทร์ตา, จิรายุ จินดาหลวง และธีรลักษณ์ สัจจะวาที. (2560). ต้นทุนและผลตอบแทนจากการ
ปลูกกระเทียมของเกษตรกร ในหมู่ที่ 3 ตำบลศรีดงเย็น อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. *วารสาร
ลานนาวิชาการ*, 3(2), 51-62.

สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดเชียงใหม่. (2553). *ศูนย์บริการข้อมูลการค้าการลงทุนจังหวัดเชียงใหม่: บท
วิเคราะห์สถานการณ์หอมหัวใหญ่*. สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2560, จาก ระบบฐานข้อมูลการค้าการ
ลงทุนจังหวัดเชียงใหม่ เว็บไซต์:

http://tisc.feu.ac.th/input/file_upload/PDF%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%B0%E0%B8%AB%E0%B9%8C%E0%B8%AB%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%AB%E0%B8%B1%E0%B8%A7%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B8%8D%E0%B9%88_2010_12_17_01_02_03.pdf.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2555). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: สามลดา.
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด. (2560). *สภาพทั่วไปและสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม*. สืบค้นเมื่อ 15
มกราคม 2560, จาก ระบบฐานข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด เว็บไซต์:

http://www.bankad.go.th/index.php?_mod=datadetail.

อภิรักษ์กุล หลีกชัยกุล. (2558). *หอมหัวใหญ่*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2560, จาก กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เว็บไซต์: http://ssnet.doae.go.th/wp-content/uploads/2015/04/017_onion.pdf.